

II-2

**A politika diszkurzív
értelmezése:
irányzatok és iskolák**

ELTE ÁJK Politikatudományi Intézet,
Doktori Iskola 2004-2005 és 2006-2007 tanév

**SZABŐ
MÁRTON**
szabomarton.e3.hu

ELTE Állam-és Jogtudományi Kar
Politológiai Tanszék, PhD képzés, I. és II. évfolyam
2004-2005 és 2006-2007 tanév

A politika diszkurzív értelmezése: irányzatok és iskolák

TEMATIKA ÉS PROGRAM

1) OKTÓBER

Tájékoztató, megbeszélés.

I. Kritikai diskurzuselemzés

2) NOVEMBER

I./1. A kritikai diskurzuselemzés elvei és módszerei

VAN DIJK, TEUN A. (2000 [1993]): A kritikai diskurzuselemzés elvei. (Fordította Kriza Borbála) In Szabó Márton – Kiss Balázs – Boda Zsolt (szerk.): *Nyelv, szimbólum, retorika, diskurzus: Szövegváltozatok a politikára.* 442–459. p. (A tanulmány 1-6. pontja) Budapest: Tankönyvkiadó-Universitas

3) DECEMBER

I./2. Egy empirikus kritikai diskurzuselemzés

VAN DIJK, TEUN A. (2000 [1993]): A kritikai diskurzuselemzés elvei. (Fordította Kriza Borbála) In Szabó Márton – Kiss Balázs – Boda Zsolt (szerk.): *Nyelv, szimbólum, retorika, diskurzus: Szövegváltozatok a politikára.* 459–477. p. (A tanulmány 7-8. pontja) Budapest: Tankönyvkiadó-Universitas.

II. Poszt-marxista diskurzusértelmezés

4) JANUÁR

II./1. A poszt-marxista diskurzusfelfogás alapelvei

LACLAU, ERNESTO (2004) Philosophical roots of discourse theory.

In www.essex.ac.uk/centre/TheoStud/frameset.asp?p=onlinepapers.asp

TORFING, JACOB (2002): Discourse Analysis and the Post-structuralism of Laclau and Mouffe.

European Political Science Vol. 2. 2002. 1: 54–56. p.

- LACLAU, ERNESTO (2000): Foreword. In David Howart – Aletta J. Norval – Yannis Stavrakakis (eds.): *Discourse theory and political analysis. Identities, hegemonies and social change*. Manchester and New York: Manchester University Press, x–xi. p.
- MOTTIER, VÉRONIQUE (2002): Discourse Analysis and the Politics of Identity/Difference. *European Political Science* Vol. 2. 2002. 1: 57–60 p.

5) FEBRUÁR

II./2. A poszt-marxista diskurzuselemzés eredményei és lehetőségei

- NORVAL, ALETTA J. (2000): Trajectories of future research in discourse theory. In David Howart – Aletta J. Norval – Yannis Stavrakakis (eds.): *Discourse theory and political analysis. Identities, hegemonies and social change*. Manchester and New York: Manchester University Press, 219–236. p.

III. Diszkurzív politológia: hermeneutikai értelmezés

6) MÁRCIUS

III./1. A politikai valóság hermeneutikai értelmezése

- CARVER, TERRELL (2000) Discourse Analysis and the „Linguistic Turn” In *European Political Science* Vol. 2. 2002. 1: 50–53. p.
- CARVER, TERRELL ÉS HYVÄRINEN, MATTI (1997): Introduction. In Terrell Carver and Matti Hyvärinen: (eds.): *Interpreting the Political. New Methodologies*. 1–6. p. London and New York, Routledge.
- DISCOURSE ANALYSIS: Criticism and Defense. In *European Political Science* Vol. 2. 2002. 1: 66–67. p (szerkesztőségi cikk)

7) ÁPRILIS

III./2. A politikai cselekvés mint diszkurzív probléma

- PALONEN, KARI: Introduction: from policy and polity to politicking and politicization. In Kari Palonen and Tuja Parvikko: *Reading the Political. Exploring the Margins of Politics*. Helsinki: The Finish Political Science Association, 1993. 6–16. p.

8) MÁJUS

III./3. A „lehetőség” politikája: egy hermeneutikai vizsgálat

- BLEICHER, JOSEF (1997): Invention and community. Hermeneutics politics in Europe. In Terrell Carver and Matti Hyvärinen (eds.): *Interpreting the Political. New Methodologies*. 143–164. p. London and New York, Routledge.

Kiegészítő irodalom

I. Kritikai diskurzuselemzés

- FAIRCLOUGH, NORMAN (1992): *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity.
- FAIRCLOUGH, NORMAN (1995): *Critical discourse analysis: the critical study of language*. London, New York: Longman.
- FAIRCLOUGH, NORMAN (1995): *Media Discourse*. London: Edward Arnold.
- FAIRCLOUGH, NORMAN (2000): *New Labor, New Language?* London: Routledge.
- FAIRCLOUGH, NORMAN – WODAK, RUTH (1997): Critical Discourse Analysis. In Teun van Dijk (ed): *Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction*. Vol. 2. 258–284. London: Sage.
- RIGGINS, STEPHEN HAROLD (1997): *The language and politics of exclusion: others in discourse*. Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications.
- VAN DIJK, T. (1997): *Discourse as Social Interaction*. London: Sage.
- VAN DIJK, T. (1997): *Discourse as Structure and Process*. London: Sage.
- WEISS, GILBERT – WODAK, RUTH EDS. (2003): *Critical Discourse Analysis. Theory and Interdisciplinarity*. New York: Palgrave Macmillan
- WODAK, RUTH (1989): *Language, power, and ideology: studies in political discourse*. Amsterdam, Philadelphia: J. Benjamins Pub. Co.
- WODAK, RUTH (1996): *Disorder of Discourse*. London, New York: Longman.
- WODAK, RUTH– REISIGL, MARTIN, J. eds. (2001): *Discourse and Discrimination: rhetoric of racism and antisemitism*. London: Routledge.

II. Poszt-marxista diskurzusértelmezés

- HOWARTH, DAVID. (2000) *Discourse*. Buckingham, Open University Press.
- HOWARTH, DAVID R. – NORVAL, ALETTA J. – STAVRAKAKIS, YANNIS eds. (2000): *Discourse theory and political analysis: identities, hegemonies and social change*. Manchester, New York: Manchester University Press; New York: Marin's Press.
- LACLAU, ERNESTO – MOUFFE, CHANTAL (1985): *Hegemony and Socialist Strategy*. London, Verso.
- LACLAU, ERNESTO ed. (1990): *New Reflections on the Revolution of Our Time*. London: Verso.
- LACLAU, ERNESTO ed. (1994): *The Making of the Political Identities*. Oxford: Blackwell.
- LACLAU, ERNESTO (1996): *Emancipation(s)*. London: Verso.
- MOUFFE, CHANTAL ed. (1992): *Dimensions of the Radical Democracy: Pluralism, Citizenships, Community*. London: Verso.
- MOUFFE, CHANTAL (1993): *The Return of the Political*. London: Verso.
- MOUFFE, CHANTAL ed. (1996): *Deconstruction and Pragmatism*. New York: Routledge.
- MOUFFE, CHANTAL (2000): *The Democratic Paradox*. London: Verso.
- SMITH, A. M. (1998): *Laclau and Mouffe: The Radical Democratic Imaginary*. London: Routledge.
- TORFING, JACOB (1999): *New Theories of Discourse*. Oxford: Blackwell.

III. Diszkurzív politológia: hermeneutikai értelmezés

- BLEICHER, JOSEF (1993 [1980]): *Contemporary Hermeneutics: Hermeneutics as Method, Philosophy and Critique*. London, New York : Routledge.
- HYVÄRINEN, MATTI (1992): Narrative Analysis and Political Auto/Biography. In *The Journal of Political Science*, March 1992, 51-70. p.
- KARI POLONEN – TUIJA PARVIKKO eds. (1993): *Reading the Political*. Helsinki: FPSA.
- KARI, PALONEN (2001): Transforming a Common European Concept into Finnish: Conceptual Changes in the Understanding of 'Politiikka' In *Redescriptions. Yearbook of Political Thought and Conceptual History*. Helsinki: FPSA.
- PÁL GÁBOR (2004): Politikai hermeneutika. In *Politikatudományi Szemle* XIII. évf. 1–2: 337–348. p.
- SCHMITT, CARL (2002 [1963]): A politikai fogalma. Előszóval és három korolláriummal kiegészített 1932-es szöveg. Fordította Cs. Kiss Lajos. *Carl Schmitt: A politikai fogalma. Válogatott politika- és államelméleti tanulmányok*. 6–102. Budapest: Osiris – Pallas Stúdió – Attraktor Kft.
- SZABÓ MÁRTON (1998): Diszkurzív térben: Tanulmányok a politika nyelvéről és a politikai tudásról. Budapest: Scientia Humana 1998. 388 p.
- SZABÓ MÁRTON szerk., (2000) Beszélő politika: A diszkurzív politika teoretikus környezete. Budapest: József Műhely Kiadó,
- SZABÓ MÁRTON (2003): A diszkurzív politikatudomány alapjai. Elméletek és elemzések. Budapest: L'Harmattan Könyvkiadó.
- TERRELL CARVER – MATTI HYVÄRINEN eds. (1997): *Interpreting the Political. New Methodologies*. London and New York, Routledge.

IV. Egyéb munkák

- BALL, TERENCE (1988): *Transforming political discourse: political theory and critical conceptual history*. Oxford, UK; New York, Ny, USA: Blackwell.
- CHILTON, PAUL ANTHONY – SCHÄFFNER, CHRISTINA (2002): *Politics as text and talk: analytic approaches to political discourse*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Pub. Co.
- CHILTON, PAUL ANTHONY (2004): *Analyzing political discourse: theory and practice*. New York: Routledge.
- CHILTON, PAUL ANTHONY – ILYIN, MIKHAIL MIKHAILOVICH – MEY, JACOB (1997): *Political discourse in transition in Europe, 1989–1991*. Amsterdam: Philadelphia, PA: John Benjamins Pub.
- GUNNEL, JOHN G. (1998): *The orders of discourse: philosophy, social science and politics*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
- LEMKE, JAY L. (1995): *Textual politics: discourse and social dynamics*. London, Bristol, PA: Taylor & Francis.
- MAIER, CHARLS ED. (1989): *Changing Boundaries of the Political*. Cambridge: Cambridge University Press

A foglalkozások jellege szeminárium, ahol a megadott irodalom értelmezése, megvitatása zajlik. Minden foglalkozásra mindenkinek el kell olvasni a kijelölt irodalmat. (A jelzett tanulmányok teljes anyagát mindenkinek a rendelkezésére bocsátjuk.) Minden foglalkozásra készül – vállalás alapján – egy referátum (kb. 15 perc) és két (esetleg több) korreferátum (kb. 7-8 perc). A tanév során mindenkinek vállalnia kell legalább egy előadást vagy korreferátumot. A foglalkozások jellegéből adódóan külön vizsga nem lesz; a minősítés alapja az előadás (korreferátum) és a szemináriumi vitában való részvétel. A kiegészítő irodalom a további tájékozódást szolgálja, a jelzett könyvek nagy része a hazai könyvtárakban elérhető.

Budapest, szeptember hónap

Szabó Márton
egyetemi tanár